



ABŞ-nyň Türkmenistandyk Ilçihanasy

744000 Türkmenistan
Aşgabat, Puşkin köç., j. 9

Telefon: 35 00 45; faks: 39 26 14
Saýt: www.usemb-ashgabat.rpo.at

29-njy sany

Aýlykhabarlar toplumy

2004-nji ýylyň fewraly

Neşiriň bu sanynda:

- 3 Türkmenistanyň hukuk goraýjy edaralary üçin seminar
- 4 Hasapçylar üçin CIPA-EN maksatnamasynyň Türkmenistanlyň ilkinji 20 uçurymy
- 4 YUSAID-iň Okuň maksatnamasynyň 10 ýylligы
- 5 Gelejekki nebit inženerleri Balkanabatda YUSAID-iň seminaryny geçirdiler
- 6 Alyş-çalyş maksatnamalary barada makalalar
- 7 Uçurymlar dünýası

Fewral aýynyň dowamynda ABŞ-nyň Türkmenistandyk Ilçihanasy Türkmenistanyň Medeniyet Ministrligi, Halkara bilim boýunça Amerikan Geňeşleri (AKCELS) we Ylmy barlaglar we alyşmalar boýunça Halkara Geňeşi (AYREKS) bilen hyzmatdaşlykda Afro-amerikalylaryň taryhyňna bağışlanan aýy bellemek boýunça köpcülükleyin çäreler toplumyny geçirdi. 1970-nji ýyllarda "Afro-amerikalylar taryhy aýy" diýlip ykrar edilen fewral aýy Amerikanyň açılmagyna, ösmegine we goragyna asly afrikalylaryň goşan goşantlaryny hormat bilen ýatlap geçirilýän hatyra aýdyr.

(Dowamy 2-nji sahypada)



Ilçi Jeýkobson Lebap welaýatyna sapar edýär



Kohran maksatnamasynyň uçurymy Geldimyrat Gurbanow hojalygynda kömelek ösdürüp yetişdirişiňi görkezýär.

Fewral aýynyň 24-25-de ilçi Jeýkobson oba hojalyk sebiti bolan Lebap welaýatyna sapar edip, ABŞ-nyň hökümeti tarapyndan maliýeleşdirilýän (FLEX, Talyplar, TEA, Halkara saparlar, Fulbraýt we Kohran) maksatnamalaryň uçurymlary, döwlete degişi bolmadyk ýerli guramalar, raýatlyk jemgyjetiniň aktivistleri, Parahatçylyk Korpusynyň meýletinçileri, mülkdarlar, ýerli ýaşalar we mugallymlar bilen duşuşdy. Bu duşuşyklar ABŞ-nyň hökümetiniň ýardamynyň Türkmenistanyň raýatlaryna eden tásirini belläp, öz aladalaryny, pikirlerini we başlangyçlaryny ilçi bilen paýlaşýan hyjuwlý adamlardan doludy.

(Dowamy 6-nji sahypada)

ABŞ we Türkmenistan söwda we ösüş baradaky şertnama gol çekýärler

ABŞ-nyň ilçisi Treysi Ann Jeýkobson we Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň başlygynyň oba hojalyk boýunça orunbasary Begenç Atamyradow 25-nji fewralda Aşgabatda Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň we Türkmenistanyň hökümetleri arasynda bağlaşylan ABŞ-nyň Söwda we ösüş agentliginiň (USTDA) grant bermek baradaky şertnamasyna gol çekdiler. Bu şertnama laýyklykda Türkmenistanyň infrastruktura taslamalary üçin "Katepillar" amerikan firmasından satyn alınan gurluşyk enjamlary boýunça öwrediş tehniki okuwyны amala aşyrmak maksady üçin Türkmenistana ABŞ-nyň 300.000 dollar

möçberinde grant berilýär. USTDA bu enjamlary ulanýan edaralarda we guramalarda işleyän ýerli hünärmenleri türgenleşdirmek işlerini amala aşyrmagy üçin "Katapillar" firmasynyň saýlanmagyny oňlayáar.

Şertnama gol çekislik dabarası ilçiniň ýurduň Ministrler Kabinetiniň başlygynyň oba hojalyk boýunça orunbasary bilen ilkinji duşuşygynda amala aşdy. Ilçi Jeýkobson ABŞ bilen Türkmenistanyň arasynda oba hojalyk pudagynda hyzmatdaşlygyň barha ösyändigini bellemek bilen bu ugurda görkezýän tagallalary üçin

(Dowamy 3-nji sahypada)

Afro-amerikan taryhyň aýy

Ilçihana Afro-amerikalyalaryň taryhyňa bagыşlanan aýy belleýär

(Dowamy. Öni 1-nji sahypada)

«Tegelek Stol» çäreleri

Afro-amerikalılar taryhy aýynyň bellenmegi Aşgabatda 7-nji fewralda Amerikan merkeziniň ýaş agzalary üçin taýýarlanan "ABŞ-da köpdürliliğiň gymmaty" temasy boýunça iňlis diliniň söhbetdeşlik sapagy bilen başlandy. ABŞ-nyň hökümetiniň alyş-çalyş maksatnamasynyň uçurymy Bahar Nuryewa raýat hukuklaryna degişli dörlü temalara bagыşlanan bu sapaklary hepdede iki gezek geçirdi. Söhbetdeşlikler "Martin Lýuter Kiň we zorluksyz garşylyk hereketi", "Deňligiň gymmaty", şeýle hem "Azatlygyň gymmaty" ýaly temalary öz içine aldy.

ABŞ-nyň İlçihanasynyň jemgyetçilik gatnaşyklary böлümü (JGB) fewral aýynyň dowamında afro-amerikalyalaryň taryhyňa bagыşlanan aýyň we ABŞ-da raýatlyk hukuklary ugrundaky hereketiň döreyşidir össü barada birnäçe çekişmeler gurady. JGB-niň işgärleri 9-nji fewralda Abadan şäherinde "Maşgala, Rehim, Saglyk" atly ýerli guramanyň agzası bolan ýetginjekler bilen çekişme geçirdiler. Olar ABŞ-da raýatlyk hukuklary ugrundaky hereketiň alyp baran görevleri we dabaraly ýeňişlerini beýan etmek bilen dürlüligiň, azatlygyň we deňliğii gymmatlyklaryny yüze çykardylar.

Ilçihananyň medeni işler böлümünüň başlygy Natali Ashton-Beýker 11-nji fewralda uçurymlaryň maglumat merkezinde ABŞ-nyň hökümeti tarapyndan maliýeleşdirilýän alyş-çalyş maksatnamalarynyň uçurymlary bilen afro-amerikalılar aýyna bagыşlanan çekişme geçirdi. Ol uçurymlara tanymal afro-amerikalı ýolbaşçylar, olaryň amerikan halkyna goýup giden miraslary we raýatlyk hukuklary ugrundaky hereket barada gürrüň berdi. Bu söhbetdeşlik gulçulykdan we raýatlyk urşundan başlap, geçen asyryň 60-njy ýyllaryna čenli Amerikanyň taryhyň esasy wakalaryny we beýleki etnik toparylaryň häzirki döwürde alyp barýan hereketini öz içine aldy.

JGB-niň işgärleri, şeýle hem 13-nji fewralda Aşgabatda afro-amerikalyalaryň taryhyňa bagыşlanan aý barada gazak milletinden bolan 20 adam bilen söhbetdeşlik geçirdiler. Afro-amerikalyalaryň taryhyň gysgaça syahatdan soň söhbet ABŞ-daky az sanly milletleriň ýasaşy bilen Türkmenistandakylaryň ýasaşyныň deňşedirmä we beýleki medeniyetler bilen aragatnaşygyň bolmagynyň jemgyéte edýän täsiri baradaky meselä syrykdy.

Bu çärelerde gatnaşanlar asly afrikaly amerikalılarý amerikan jemgyetiniň deňhukukly agzalygy ugrundaky uzak ýolda duş bolan kynçlyklary we gazanan üstünlükleri barada söhbet edip, olara baha berdiler.

Filmleriň görkezilmegi – aýyň möhüm wakasy

Türkmenistanyň Milli kitaphanasında bolup geçen asly afrikaly ABŞ-nyň raýatlarynyň taryhyň we durmuşyny beýan edýän kinofestiwalı şu aýyň iň gyzykly wakalarynyň biri boldy. Fewralyň 27-sine čenli dowam eden bu festiwaly aýyň 23-de ABŞ ilçisi Treysi Ann Jeýkobson açdy. "Amistad", "Amerikan Gözeli: Dorotti Dandrijiň kyssasy",



Milli kitaphana sergä gelenler afro-amerikan artistleriniň, ýazyjylarynyň we kinemotograflarynyň plakatlardaky suratlaryna tomaşa edýärler.

"Gulgün reň", "Roza Parks" we "Öldürmek wagty" ýaly filmler tomaşaçylaryň afro-amerikalyalaryň gulçulyga, aýra tutulmaga, jynsparazlyga garşy görevine has içgin syn edip, olary has ýakyndan duýmagyna we düşünmeginé ýardam etdi. Festiwalda, şeýle hem afro-amerikalı artistleriň, ýazyjylaryň we kinematograflaryň kitap hem plakat sergileri-de goýlupdy.

"Gulgün reň" filmi, şeýle hem 12-nji we 19-njy fewralda geçirilen video sapaklarda Amerikan merkezine gatnaýanlara-da görkezildi we soňundan ara alnyp maslahatlaşyldy. Stiven Spilbergiň döreden bu filmi asly afrikaly amerikan gelniniň 20-nji asyryň başlaryndaky durmuşyny we onuň elhençlige, jyns babatdaky kök uran düşүnjelere garşy görevini beýan edýär.

Fewral aýynyň 27-de uçurymlaryň maglumat merkezinde ABŞ-nyň hökümeti tarapyndan maliýeleşdirilýän alyş-çalyş maksatnamalarynyň uçurymlary afro-amerikalyalaryň taryhyňa bagыşlanan aýyň çağında geçirilen film aşşamyna gatnaşdylar. Olar 1946-njy ýilda Mississipi ştatynyň Glen Alan şäherinde ýasan garayagyzlaryň durmuşyndan söz açýan "Biz garayagyzkak" diýen filme tomaşa etdiler. Yurdun günortasynda yerleşyän uly bolmadık şu sebitde önüp-ösen bir garayagyz oglanjygyň dilinden beýan edilen, olaryň ýüzbe-ýüz bolan kynçlyklaryny, jynsparazlygyny we elhençligini suratlandyrýan hekaýa filme esas edilip alnypdyr. Uçurymlar asly afrikaly amerikalılarý taryhy barada has köp zatlary öwrendiler we 1960-njy ýilda raýatlyk hereketiniň şeýle zerur bolmagynyň asyl sebäbine göz ýetirdiler.

Uçurymlar afro-amerikalyalaryň taryhyň jaz sazy arkaly öwrenýärler

Garaýagyzlar taryhy aýyna bagыşlanan jaz aşşamы 18-nji fewralda Aşgabadyň "Pizza Haus" restoranynda geçirildi. ABŞ-nyň hökümetiniň alyş-çalyş maksatnamalarynyň 70-e golaý uçurymy jaz sazyny

diňlemek bilen afro-amerikalılyryň mirasyny bellemäge geldi. AÝREKS maksatnamasynyň utgaşdyryjysy Kayá Benson we ilçihananyň medeniýet bölüminiň başlygy Natali Aşton aşşamy açmak bilen jazyň american sazynyň we pop medeniýetiniň emele gelmegine we ösüşine yetireniň çäksiz täsirini bellediler.

Uçurymlar dört sagatdan-da gowrak wagtyň dowamynda «Benjamin Jeýmz» toparynyň ýerine ýetirmeginde jaz sazlaryny diňlediler. Olar diňlän sazalaryndan, şeýle hem ilçihananyň jemgyyetçilik gatnaşyklary bölgemi we AÝREKS tarapyndan çap edilip paýlanan maglumatlar arkaly meşhur garaýagyz sazandalar we jazyň Amerikada garaýagyzlar tarapyndan başlanyş taryhy barada köp zatlary öwrendiler.

Fewral aýynyň Afro-amerikalılar taryhy aýy hökmünde ykrar edilmegi ABŞ-da neşir edilýän taryh kitaplarynda Amerikanyň ösüşine afrikaly amerikalılyryň goşan goşantlarynyň inkär edilmegine garşylykly çäre görmek, şeýle hem, ähli amerikalılyryň we dünýäniň beýleki halklarynyň bu meselä düşünmegi hem afro-amerikalılar barada täsirli gepleşikler üçin zerur bolan mümkinçilikleri döretmek ugrundaky tagallalaryň bir bölegi hökmünde ýuze çykypdy.

Başda, 1926-njy ýylда tanymal afro-amerikalı ýazyjy we alym Karter Wudson tarapyndan Negr taryhyň hepdeleni hökmünde döredilen bu hereket 1976-njy ýylда fewral aýynyň “Afro-amerikalılar taryhy aýy” diýlip yylan edilmegine getirdi. Bu hatyra çäresine “Garaýagyz amerikalılar taryhy aýy” hem diýilýär.

ABŞ-Türkmenistan hyzmatdaşlygy

ABŞ we Türkmenistan söwda we ösüş baradaky şertnama gol çekýärler

(Dowamy. Öni 1-nji sahypada)

Türkmenistanyň hökümétine minnetdarlyk bildirdi. İlci Jeýkobson we jenap Atamyadow, şeýle hem hyzmatdaşlygyň beýleki pudaklaryny, şol sanda mümkün olan birnäçe YUSAID taslamalaryny we ABŞ-nyň oba hojalyk ministrligini tarapyndan türkmenistanly daýhanlar üçin maliyeleşdirilýän Kohran hyzmatdaşlyk alyş-çalyş maksatnamasyny ara alyp maslahatlaşdylar.

Ilci Jeýkobson Türkmenistany uly mukdarda gurluşyk enjamlary bilen üpjün etmek we ýerli hünärmenler bilen okuw işlerini geçirmek üçin “Katerpillar” firmasynyň saýlanmagyna buýsanýandygyny aýtdy. “Katerpillar” ýer işlerini amala aşyrýan enjamlaryny öndürýän dünýädäki ň uly firmadır. Onuň Türkmenistanyň dürlü künjeginde eýýäm 30-dan gowrak işgäri bar. Hyzmatdaşlyk giñeldigiçe, «Katepillaryň» Türkmenistandaky işiniň ýaýbaňlanmagy türkmen halky üçin has köp iş mümkinçiligini döreder.

ABŞ-nyň neşä garşy göreş adminstrasiýasy Türkmenistanyň hukuk goraýyjy edaralarynyň işgärleri bilen türgenleşik geçirýärler

ABŞ neşä garşy göreş adminstrasiýasy (DEA) fewral aýynyň 9-20 aralygynda Aşgabatda Türkmenistanyň hukuk goraýy organlarynyň işgärleri üçin iki hepdelenlik okuwynы geçirildi. DEA-nyň dört hünärmeni neşaniň üstünü açmak, maglumat toplamak, maliye derňewi, ýörite operasiýalary planlaşdyrmak we başga işler boýunça gazanan bilimdir tejribelerini türkmenistanly kärdeşleri bilen paylaşmak üçin türgenleşdirijи hökmünde Aşgabada geldi. Bu seminara Türkmenistanyň İçeri işler ministrligine, Baş prokuraturasyna, Milli howpsuzlyk ministrligine, Döwlet serhet gullugyna we Gümrük gullugyna degişli olan jemi 35 diňleyiji gatnaşdy.

Seminaryň açylyş dabarasında ABŞ-nyň Türkmenistandaky ilçisi Treysi Ann Jeýkobson Türkmenistanyň hukuk goraýy edaralarynyň işgärlерini bu seminary gatnaşmaklary bilen gutlady, şeýle hem bu möhüm pudakda işleşyändigi üçin Türkmenistan hökümétine minnetdarlyk bildirdi. “DEA-nyň türgenleşik okuwlary bütin dünýäde neşe söwdasynyň öünü almak babatda edýän tagallalarymyza degerli goşant bolup durýar. Bu topar bütin dünýäde neşe söwdasyna garşy göreşde esasy elementdir,” diýip, İlci aýtdy.

Soňky iki ýylyň dowamynda Türkmenistanda ikinji gezek geçirilýän DEA türgenleşik seminary ABŞ-nyň hökümeti bilen Türkmenistan hökümétiniň arasında hukuk goraýy organlaryň hyzmatdaşlygy we türgenleşik işleri babatında



Ilci Jeýkobson türgenleşik okuwyna gatnaşanlar we türgenleşdirijiler bilen birlikde.

alyп barýan öneýili hyzmatdaşlygynyň bir nusgasy bolmak bilen, Türkmenistanyň hukuk goraýy edaralarynyň neşe söwdasyna we guramaçylykly jenayata garşy göreş alyp barmak ukybynyň mundan beýlák-de güýçlenmeginé ýardam eder.

DEA tutuň dünýäde türgenleşik geçirilmekde we ýúrtlaryň halkara neşe söwdasyna garşy alyp barýan göreşine ýardam bermekde uly rol oýnayár. Bu adminstrasiya dünýäniň togsandan gowrak ýurdunda türgenleşik maksatnamalaryny amala aşyrmak bilen hukuk goraýyjy edaralaryň müňherce işgäri bilen okuw geçdi.

CIPA-EN maksatnamasy Türkmenistanda uly üstünlik gazanýar

2004-nji ýylyň 6-njy fewralynda Telekeçiliği ösdürmek taslamasy (EDP) "CIPA-EN" hasapçylyk maksatnamasyna gatnaşyp, onuň çägindé ilkinji iki derejeden geçen 20 sany ýerli professional hasapçynyň resmi taýdan ykrar edilmegine bagışlanan şahadatnama gowşurma dabarasyny geçirdi. Halkara professional hasapçylary barlamak ulgamy (CIPA-EN) maksatnamasy Orta Aziýa, Russiya we Ukraina boýunça durmuşa geçirilýär. Taslamanyň başlanan gününden bări 1.700-e golaý adam ol boýunça bilim alyp, olara Şahadatnamaly praktik-hasapçy (CAP) derejesi berildi. Bu 20 adam Türkmenistanda şular ýaly hormata mynasyp bolan ilkinji adamlardyr.

CIPA-EN maksatnamasyny tamamlap, CAP derejesini almak aňsat iş däl. Türkmenistanly 20 CAP-ýň ählisi-de Halkara Hasapçylyk Standartlary (IAS) türgenleşik okuwyna gatnaşyp, maliye hasapçylygy, dolandyryş hasapçylygy we salgyl hem kanun kurslary boýunça degişli ekzamenleri tabşyrmaly boldular. Bu maksatnama bäsleşikli, şonuň üçin-de IAS-a gatnaşyanlaryň sany bilen deňeşdirilende CAP derejesini alanlaryň sany juda azdyr. Şahadatnama gowşurma dabarasynyň dowamynda EDP-iň Türkmenistan boýunça direktory Kayıl Gunter şeýle diídí: "EDP taslamasynyň Türkmenistanda CAP derejesini alan ilkinji uçurymlaryny goýbermegi hormata mynasyp ajaýyp zatdyr. IAS türgenleşik okuwalarynyň 2001-nji ýilda başlan wagtyndan bări biziň maksatnamamyzga 400-den gowrak ýerli professional gatnaşdy. Siz, ýagny şu 20 adam bu ýurda gelejek halkara hasapçy nesliniň we hasapçylyk hünarıniň esasy bolup hyzmat edersiň."

Bu resmi dabara ABŞ-nyň Türkmenistandaky ilçisi Treysi Ann Jeýkobson we ÝUSAID maksatnamasynyň Türkmenistan boýunça direktory Bradford Kamp hem

gatnaşdy. İlçi Jeýkobson hasapçylary olaryň maksatnamada görkezen aýgytlylygy üçin taryplamak bilen bu ýerde alan bilimleriniň we tejribeleriniň gelejekde durmuşda olara peýdalı boljakdygyny nygtady. Brad Kamp bu öwgüli sözleriň we goldawyň üstünü ýetirip, IAS-ýň durmuşa geçmegi bilen "hasapçylyga we maliye dolanyşygy tehnologiyasyna ýardam etmek arkaly telekeçiliğin we ykdysady bähbitliliğin artmagyna alyp barýan açık hem aýdyň hasapçylygyň yüze çykýandygyna" ünsi çekdi.

EDP we bu taslama gatnaşyanlar Türkmenistanda CIPA-EN bilen bäsleşyän işi amala aşyrandyklary üçin buýsanç duýyarlar. Olar maksatnamanyň tásiriniň artmagyny dowam etdirjekdigine we öňümizdäki alty aýyň içinde EDP Türkmenistanda 50-den gowrak CAP yetişdirip biljegine ynam besleyärler.



Türkmenistanda ilkinji bolup şahadatnama alan praktik hasapçylar.

ÝUSAID-iň Okuw maksatnamasynyň 10 ýyllik taryhyna syn

Fewral aýynyň 5-de ABŞ-nyň Halkara ösüş agentliginiň (ÝUSAID) Sowat ösüsü Akademiyasy tarapyndan amala aşyrýlyan Okuw maksatnamasynyň 10 ýylligы mynasybetli, bu maksatnamanyň uçurymlary bilen «tegelek stol» guraldy. Bu çäräniň maksady – Okuw maksatnamasynyň 10 ýyllik taryhyna syn geçirmek we uçurymlaryň bu maksatnamanyň güýçlendirmek baradaky pikirlerini anyklamakdy. Üns merkezinde iki mesele durdy – Türkmenistanda uly netije berjek okuw maksatnamalaryny döretmegiň ýollary we ÝUSAID-iň Okuw maksatnamasynyň türkmen halkynyň zerurlyklaryny has doly kanagatlandyrmagynyň ýollaryny agtaryp tapmak. «Tegelek stol» bu maksatnamanyň tanymal uçurymlaryna bu okuw maksatnamalaryna syn bermäge we beýleki gatnaşyjylary öz gazanan üstünlikleri hem ýerli derejede gazanan oňyn üstünlikleri bilen tanyşdymaga mümkünçilik berdi. «Tegelek stol» başyndaky bu maslahatlaşma ABŞ-nyň Türkmenistandaky ilçisi Treysi Ann Jeýkobson, uçurymlar, ÝUSAID we onuň ýerine ýetiriji hyzmatdaşlary gatnaşdylar.

"Nisa" myhmanhanasynda «tegelek stola» gatnaşanlaryň ählisi üçin kabul edişlik aşşamy guraldy. İlçi Jeýkobson kabul edişligi ABŞ-nyň hökümetiniň ynsan mümkünçiliklerini ösdürmek we hünärmenleriň häzirki zaman bazar ykdysadyýeti şartlarında bäsleşip biler ýaly derejesi bolmagy üçin ululara bilim almaga kömek etmek, şeýle hem gatnaşmaga mümkünçilik berýän demokratiyany döretmek işine berlendigini nygtamak bilen açdy. Bu waka Okuw maksatnamasynyň uçurymlaryny öten on ýylyň dowamynda gazanan üstünliklerini we Türkmenistanyň hususy hem döwlet sektoryna goşan goşantlaryny görkezdi. Ağşamky kabul edişlik Okuw maksatnamasynyň sergisini we dokumental filminiň görkezilmegini-de öz içine aldy. Kabul edişlige ÝUSAID-iň Okuw maksatnamasynyň 30-a golaý uçurymy we halkara donor jemgyýetçiligini 15 wekili, Türkmenistanyň hökümet agzalary, ÝUSAID we onuň ýerine ýetiriji hyzmatdaşlary gatnaşdylar.

Geçen on ýylyň dowamynda ÝUSAID özüniň Okuw maksatnamasyny amala aşyrmak üçin ep-esli maýa goýdy. Türkmenistandan 5.500-den gowrak adam ÝUSAID

tarapyndan maliýeleşdirilen 280-e golaý okuw maksatnamasynidan peýdalandy. Bu okuw maksatnamalary ABŞ-da, Günorta-Gündogar Aziýada, Merkezi we Gündogar Ýewropada, Latyn Amerikada, ÝUSAID geriminiň ýáýran ähli ýerlerinde geçirilen kurslary öz içine alýar. Eýsem-de bolsa, soňky döwürde ýerli mümkinçilikden peýdalananmak maksady bilen bu okuw okuwlaryny ýurduň öz içinde geçirmek däbe öwrülip barýar. Okuw maksatnamalary ynsan mümkinçiliginı ösdürmäge bagışlanmak bilen, häzirki zaman bazar ykdysadyetinde bäslelige has ukyplı bolmak we döwletiň oňa has içgin gatnaşyp bilmegi üçin ulularyň sowadyny artdymaga we ýuwaş-ýuwaşdan döwlet we hususy ulgamda işleýän hünärmenleriň ussatlyklaryny kämilleşdirmäge gönükdirilendir. On ýyllyk taryha syn ÝUSAID-iň Okuw maksatnamasynyň gelejeginе uly üns berdi we "nädip ol telekeçilik we maliye, demokratiya we köpçülükleyin habar beriş serişdeleri, saglygы goraýş, bilim, energiya we suw üpjünçiliği ýaly strategik pudaklarda türkmen halkynyň zerurlyklaryny has gowy kanagatlandyryp biler?" diýen soraga ünsi jemledi.

Uçurymlar ÝUSAID-iň edara mümkinçiliklerini artdyrma arkaly

tutuş sektora täsir etmek ugrundaky tagallalarynyň esasyny düzýär. ÝUSAID tarapyndan maliýeleşdirilýän okuwlara gatnaşanlar täze işe başlamak, jemgyyetçilik guramalary döretmek, jemgyyetiň tagallalaryny bir ýere jemleyän taslamalary amala aşyrmak, täze suwaryş usullaryny girizmek hem-de ilatyň bähbitlerini goramak we ony habarly etmek kampaniyalaryny geçirirmek bilen bu ýerde alan bilimdir tejribelerini durmuşda utanmaga başladylar.

Bu «tegelek stol» ÝUSAID-iň maliye yárdamyny bermeginde AED tarapyndan geçirildi. AED – agyryly sosial meseleleri çözmezi öz öňünde maksat edip goýyan özbaşdak, peýda kowalaşmaýan guramadyr. Ynsan we jemgyyet ösüsü boýunça iş alyp barmakda dünýäniň iň önde baryjy guramasy bolan AED 160-dan gowrak ýurtda we ABŞ-nyň ähli şatlarynda adamlara we halklara özleriniň bilim, saglyk, gurşaw we ykdysady mümkinçiliklerini gowulaşdyrmaga ýardam edýän 200-den gowrak maksatnamany alyp barýar.

ÝUSAID dünýäniň dürlü künjeginde yerleşyän 80-den gowrak ýurtda ABŞ-nyň daşary ýurtlara ykdysady we ynsanperwerlikli kömek berýän ýardam maksatnamalaryny alyp barýar.



"Guşy" jemgyyetçilik guramasynyň başlygy Bayram Gutlyýew 5-nji fewralda geçirilen kabul edişlikde ÝUSAID-iň Okuw maksatnamasynyň iň gowy 4 hyzmatdaşynyň biri diýlip ykrar edildi.

TPI-niň talyplary Balkanabatdaky talyplar üçin ÝUSAID-iň daşky gurşaw hapalanmagynyň öünü almak boýunça seminaryny gaýtalaýarlar

Türkmen Politehniki Institutynyň (TPI) Nebit inženerçiliği Jemgyyetiniň (SPE) agzasy bolup durýan talyplary ýanwar we fewral aýlarynda adatdan daşary işeňňirlik görkezdiler. Olar nebit-gaz pudagyndaky bilimdir usul täzelikleri barada öz talyp ýoldaşlaryna we mugallymlaryna gürrüň bermek üçin türgenleşik maksatnamasyny planlaşdyrdylar. SPE jemgyyetiniň agzasy Myrat Kulyýew daşky gurşaw hapalanmagynyň öünü almak boýunça okuw geçirmeň başlangyjy bilen çykyş etdi. Onuň talyp ýoldaşlarynda ÝUSAID tarapyndan maliýeleşdirilen, Tebigy baýlyklaryň ulanylышыny kämilleşdirmek maksatnamasynyň (NRMP) nebit-gaz hünärmenleriniň 2002-nji ýylyň ýanwar aýynda geçirilen daşky gurşaw hapalanmagynyň öünü almak boýunça seminaryna gatnaşmaga mümkinçiliği bolmady.

SPE agzalarynyň haýyşy boýunça NRMP bu möhüm okuwyň 2004-nji ýylyň 7-nji fewralynda Balkanabatda talyplar we hünärmenler üçin gaýtadan geçirilmegini goldady. Seminar NRMP-nyň Türkmenistan boýunça wekili Şöhrat Orazowyň nebitçi-inženerleriň soňky 3 ýylда ÝUSAID/NRMP-nyň goldamagynda alyp barýan işleri baradaky giriş sözi bilen başlandy. Şöhrat ÝUSAID-iň goldawynyň SPE agzalaryna eden kömeginiň nebit-gaz hünärmenleriniň gelejekki nesline öňdebaryjy tehnologiyany öwrenmek bilen täze

mümkinçiliklere ýol açandygyny, munuň-da gelejekde hem senagata, hem ýurda aňrybaş kömek etjekdigini nygtady.

Bu okuwyň, esasan TPI talyplaryna niýetlenendigine garamazdan, oňa daşyndan gatnaşan köp boldy. Aslynda, bu seminara gatnaşanlaryň 75 % gowragy Türkmen döwlet nebit konserniniň we Balkanabatdaky Ylmy-barlag institutyň hünärmenlerinden, şeýle hem TPI-niň Balkanabat bölümminiň mugallymlaryndan ybaratdy.

Bu bir günlük okuw başda 15 diňlejä niýetlenen bolsa-da oňa 30-dan gowrak adam gatnaşdy. Seminar geçirýän edara bu maksatnama şeýle gyzyklanma birdirilmegini hoşsallyk bilen garşylady, çünkü ol Türkmenistanda gurşaw hapalanmagynyň öünü alyş usullary baradaky bilime goşant goşdy. Seminara soň gelip goşulanlar-da edil talyplar ýaly dünýä möçberinde nebit ýataklarynyň ulanylышы we ösdürilişi babatda täze, öndebaryjy tehnologiya barada bilmek isleýärdiler. ÝUSAID-iň türgenleşik modeliniň SPE-niň agzalary tarapyndan gaýtalanmagy gelejekki ýolbaşçylar, häzirki döwürde bu ugurda işläp ýören hünärmenler üçin pikir alyş-çalyşygy we daşky gurşawy hem ýurduň tebigy baýlyklaryny goramaga niýetlenen teklipleri taýýarlamak üçin ajaýyp mümkinçilik boldy.

Ilçi Jeýkobson Lebab welaýatyna sapar edýär

(Dowamy. Öni 1-nji sahypada)

Garaşszlyk etrabynyň Bereket obasyndaky Kohran maksathamasynyň uçurymy Geldimyrat Gurbanow tarapyndan alnyp barylýan kömelek hojalygyna sapary ilçiniň Lebab welaýatynda amala aşyran köpcülikleýin işiniň ilkinjisidi. Jenap Gurbanowyň kömelek hojalygy onuň Winrok International Institutynyň "Mülkdardan-mülkdara" maksathamasasy bilen ysnyşykly hyzmatdaşlygynyň netijesidir. Lebaply mülkdar ABŞ-nyň İlçihanasynyň toparyny öz mülküne aýlap görkezdi. Mundan soň ol ilçini, onuň adamsy jenap Lars Yohansson we İlçihananýň beýleki işgärlерini türkmeniň gara öýünde türkmen tagamlary bilen hezzetledi.

Türkmenabada baranda, ilçi Jeýkobson döwlete degişli bolmadık guramalar bilen duşuşyp, olaryň üstünlikleri we kynçlyklaryny ara alyp maslahatlaşdy. "Annageldi" guramasynyň agzalary Amerikanyň resmi wekilini ussahanalaryna çagyryp, öz alyp barýan işleri barada oňa gürرүň berdiler. "Annageldi" welaýatda iş üpjünçiligi mümkünçiliklerini giňeltmek, ýetimlere, bosgunlara we uçurymlara kömek etmek bilen baglanyşykly taslamalary durmuşa geçirýär we AIW/AIDS, neşekeşlik we adam

söwdasy barada habardarlygy artdyrmak işlerini amala aşyrýar.

ABŞ-nyň ilçisi uçurymlardyr Türkmenabatdaky amerikan merkezine gelenler bilen gyzykly hem aç-açan gürرүň etdi. Ol Lebab welaýat Bilim bölümünden ýolbaşçılık edilýän iňlis dilini öwredyän "Medet" maglumat merkezine, şeýle hem Lebab welaýat muzeýine baryp gördü. Saparynyň dowamynda ilçi welaýat häkimliginiň işgärleri bilen duşuşyk geçirip, welaýatyň ykdysady, sosial we medeni ösüşleri bilen tanyşdy.

Bu saparyň dowamynda ilçi Türkmenistanyň iň iri welaýatlarynyň biriniň giň halk köpçüligi bilen gatnaşylda boldy. Ol ABŞ-nyň hökümətiniň ýurt içindäki dürli meseleleri we aladalary barada gürرүň berdi we geljek nesliň ösmegi üçin uly ähmiyeti bolan taslamalaryň, ýagny Interneti öwretmek we ulanylышыny giňeltmek maksatnamasynyň (IATP), raýatlyk jemgyyetine goldaw merkezleriniň we jemgyyetçilik guramalar bilen ýerli häkimiyetiň arasyndaky hyzmatdaşlygyny üstünde durup geçdi.

Alyş-çalyş maksatnamalary

"Häzirki zaman meseleleri" maksatnamasyna gatnaşyanlar ABŞ-da ylmy-derňew işine başladylar

Fewral aýynda "Häzirki zaman meseleleri" (CI) alyş-çalyş maksatnamasynyň 4 agzasy ABŞ-da ylmy-derňew işine başlady. Natalya Trapeznikowa Aşgabat şäher Neşekeşlige, arakhorluga garşy göreş we zehin taýdan kemisliler merkezin'i lukmaný. Ol Kaliforniya ştatynyň San-Diego şäheriniň neşekeşlik problemsyny öwrenýän merkezinde neşekeş çağalaryň reabilitasiýasy bilen baglanyşykly derhew işini alyp barýar.

Nuriya Ibragimowa Mary welaýat Yolöten etrabydaky 9-nji orta mekdebiň iňlis dili mugallymy. Ol dogry iýimitlenme arkaly sagdyn ösmek we sagdyn nesil yetىşdirmek babatda ylmy derňew işini alyp barýar. Nuriya bu mesele bilen ABŞ-nyň Parahatçılık Korpusy meýletinleri bilen işleşen döwründe gyzyklanyp başlapdyr. Ol Arizona ştatynyň halk saglygy kollejinde ylmy-derňew işini alyp barýar.

Goçmyrat Gutlyýew – biolog. Ol, şeýle hem Serhedabat şäherindäki "Gulan" jemgyyetçilik guramasynyň ýolbaşçysy. Goçmyrat ekolojiýa turizmi we ýerli halky işe çekmek arkaly tebigaty gorap saklamak meselesi boýunça Kaliforniýanyň Balykçılık we awçylyk edarasynda gözleg işini geçirýär.

Irina Dedowa Aşgabatdaky Kaunterpart Konsorsiumynyň maksatnama utgaşdyryjysy. Ol Pittsburg universitetiniň jemgyyetçilik we halkara işleri fakultetinde "Guramaçylyk ösüsü jemgyyetçilik guramalaryny ūkypliygynyň esasy faktory hökmünde" diýen temadan ylmy-derňew işini alyp barýar.

«Harbydan-Harba» maksatnamasy

Fewralyň 23-de ABŞ-nyň İlçihanasynyň jemgyetçilik gatnaşyklary Bölümü Türkmenistanyň oba hojalyk we maldarcılyk boýunça baş hünärmenleri, şeýle hem Newada-Reno universitetiniň we Newada ştatynyň Milli gwardiyasynyň hünärmenleri arasında «tegelek stol» geçirdi.

Newadaly hünärmenler Türkmenistanyň Serhet gullugyna we Goranmak Ministrligine harbylar üçin azyk tayýarlanysyny gowulandyrmagy öwretmek maksady bilen «Harbydan-harba» maksatnamasy boýunça bu ýere gelipdiler. Myhmanlar bilen ýerli hünärmenleriň arasyndaky «tegelek stoluň» maksady tebigy şartları meňzeş bolan bu iki sebitde oba hojalyk we maldarcılyk meselelerini çözüäge gönükdirilen bir ýyl mundan öñ başlanan gepleşigi dowam etdirmekdir.

Ilçi Jeýkobson mugallymlaryň gazananlaryny ykrar edýär

Fewralyň 28-de ilçi Jeýkobson Iňlis dili mugallymlary üçin (TEA) alyş-çalyş maksatnamasynyň ýarym finalyna çikan Türkmenistanyň dürli künjeginde bolan 31 mygallyma baýrak gowşurdy. Baýrak gowşurma dabarası dowamynda Kseroks enjamı, audio-video enjamlary we kompýuter ýaly enjamlaryň sanawyndan ýeňijileriň özleri umumy bahasy 2 müň dollarla čenli bolan baýraklaryny saýlap aldylar. Günüň dowamynda TEA ýarym finalçylary usulyyet meselelerini we söhbetdeşlik geçirmegi öwredyän seminaralara-da gatnaşdylar.

ABŞ-nyň Döwlet Departamentiniň işgäri uçurymlaryň soraglaryna jogap berýär

Fewral aýynyň 12-de FLEX-den başlap Fulbraýt maksatnamasyna çenli öz içine alýan ABŞ-nyň hökümeti tarapyndan maliýeleşdirilýän maksatnamalaryň 30-a golaý uçurymy ABŞ-nyň Döwlet Departamentiniň Kawkaz we Orta Aziýa edarasynyň direktorynyň orunbasary Kent Logsdon bilen geçirilen «tegelek stola» gatnaşdy.

Uçurymlar öz maksatnamalarynyň amala aşyşy barada gürrüň berdiler we Logsdona onuň edarasynyň alyş-çalyş maksatnamalaryna we uçurym hereketlerine gelejekde etjek ýardamy barada içgin soraglar berdiler. Gyzgyn çekişme alyş-çalyş maksatnamalarynyň özgerişine degişli kararlara we orta mekdep okuwçylarynyň alyş-çalşygynyň azaldylyp, mekdebi tamamlanlarykynyň köpeldilmek başlangyjynyň Türkmenistana-da degişli bolup-bolmajagy baradaky meselelere degip geçdi. «Tegelek stol» şeýle hem uçurymlara amala aşyran işleri we Türkmenistanyň ösüşine goşan goşantlary bilen tanyşdymaga mümkünçilik berdi.

Uçurymlar we aşgabatlılar websaýt döredýärler

Aşgabatdaky IATP Internet ulanyş merkezinde we uçurymlaryň maglumat merkezinde geçirilýän websaýt döretmek baradaky okuwlaryň netijesinde fewral aýynyň 19-da dört uçurym we iki sany höwsejeřler topary IATP-a Internete çykarmak üçin baş sany täze websaýty tabşyrdy. Edmund Maski adyndaky alyş-çalyş maksatnamasynyň uçurymy hünäri boýunça fotozurnalıst Marat Pürlíyew surata düşürmek bilen gzyzklanýanlar üçin iki dilli saýt döretti: www.iatp.edu.tm/photofancy. Yaşuly raýatlaryň guramasy bolan "Nur" birleşmesiniň aǵzalary saýtlaryny öz çykarýan harbarlar neşeri üçin makala yazmaga, redaktirelmäge, ol neşeri çap etmäge we ýáýratmaga ýardam üçin döretdiler (<http://www.iatp.edu.tm/nur>). Beýlekiler öz saýtlaryny ABŞ-nyň alyş-çalyş maksatnamalary boýunça bilim alyşlaryna we Internetdäki zehin ösdürmäge niyetlenen ilhalar oýunlara bagışlapdyrlar.

Türkmenistanyň raýatlarynyň we uçurymlaryň döredijilik ukybyny we başarnygyny görkezýän bu saýtlar bilen birlikde IATP-yň Internetde mutt yerleşdirip berýän saýtlarynyň sany 45-den geçdi.

Amerikan almy uçurymlara derňew tapyndylaryny görkezýär

Aýry şahslar üçin çuňňur derňew mümkünçilikleri (IARO) maksatnamasy boýunça iş alyp barýan hanym Irina Lisek takmynan dört aý Türkmenistanda ýasa mak bilen jyns meselesi boýunça ylmy-derňew işini alyp bardy. Fewralyň 14-de ol ABŞ-nyň hökümeti tarapyndan maliýeleşdirilýän maksatnamalaryny "Jyns meselesiniň Türkmenistanda saklanýan medeni aýratynlyklary" diýen temadan amala aşyran ylmy işi bilen tanyşdyrды.

Türkmenistanda däp-dessurlaryň köpüsü nesilden-nesle geçirip gelipdir, emma öten asyra türkmen jemgyyetinde yüze çykan köpsanly özgerişler netijesinde bu däpleriň köpüsiniň döreyiş sebäpleri düşündirilmändir. Şonuň üçinde bu günüki gün, hatda olary ýerine ýetirýän adamlar üçinde olaryň sebäbi syr bolup galýar. Uçurymlar hanym Lisekiň arhiw derňewleri arkaly düşündirilen bu däpleriň käbiri bilen gzyzklanyp, olar barada eşitmäge höwes bildirdiler.

Hanym Lisek fewralyň aýaklarynda derňewlerini dowam etdirmek maksady bilen Gyrgyzstan gitdi. Ylmy is tamamlanyp, bir ýere jemlenensoň, Günorta Aziýa, Áfrika we Orta Gündogaryň deňeşdirmeli öwrenilişi žurnalynda çap bolar.

Uçurymlar türgenleşik okuwynda ýolbaşçylyk ukyplaryna baha berýärler

Şu ýylyň fewral aýında «Ak altyň» myhmanhanasynda «Uçurymlar bilim almagyny dowam edýärler» (ACE) maksatnamasynyň çägindé «Başarjaň ýolbaşçylyk» temasy boyunça iki günlük okuwy geçirildi. Bu okuwyň maksady uçurymlaryň işde we şahsy durmuşlarynda has uly üstünlükler gazañmagyna ýardam etmek bilen, olary başarjaň ýolbaşçy bolup ýetişmäge taýýarlamakdyr.

"Bilgirje" bilim merkezinin mugallymy Walentina Šustowa bu okuwy mysaly sapaklar, synaglar, prinsipler, ýolbaşçylyk aurasy, gözegçileriň ýolbaşçy häsiyetleri we ýolbaşçylygyň kysymlyr baradaky bilimler bilen baýlaşdyrdy. Ýolbaşçylaryň mysallary we kysymlyr Kolin Pauel, Jon Maxwell we Teodor Ruzwelt ýaly meşhur ýolbaşçylar barada maglumatlar getirilmek bilen has-da nygtaldy.



Walentina Šustowa (ayak üstünde) uçurymlar bilen ýolbaşçylyk usullary barada sapak geçirýär.

Okuwyň dowamynnda geçirilen ýolbaşçylyga degişli testler uçurymlara özlerini tanamaga we olardan güýgli ýolbaşçy çykyp-çykmajakdygyny kesgitlemäge mümkünçilik berdi. Ruhdan düşmezlikleri üçin olara doga ýolbaşçynyň, taýýarlykly ýolbaşçynyň, bolup biläýjek ýolbaşçynyň we çäkli ýolbaşçynyň aýratynlyklary düşündirildi.